T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/898
KARAR NO : 2020/15
KARAR TR : 27.01.2020

Ö Z E T : Ankara Büyükşehir Belediyesi Alt Yapı Koordinasyon Merkezi Müeyyideler Yönetmeli-ğinin 5. maddesi uyarınca verilen para cezasına karşı açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesinin gerektiği hk.

K A R A R

Davacı :Türk Telekomünikasyon A.Ş.
Vekili : Av. N.B.
Davalı : Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. F.G.Ö.

O L A Y : Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Fen İşleri Dairesi Başkanlığı Alt Yapı Koordinasyon Merkezi (Aykome) Şube Müdürlüğünün, 15.11.2013 gün ve ……-8190-20893 sayılı kararı ile, Ankara İli, Keçiören İlçesi, Güçlükaya Mahallesi, Dodurga sokak ile Kangal sokak kesişiminde, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Fen İşleri Dairesi Başkanlığı elemanlarınca yapılan denetimde, Anadolu Merkez 1. Bölge Müdürlüğü (Türk Telekom) tarafından ruhsatsız elektrik bağlantı (DSLAM-218 SD) kazısı yapılarak 10,00 m. toprak zeminde çalışma yapıldığının tespit edildiği, Aykome Yönetmeliğinin 5. maddesi gereğince belirlenen cezai bedelin 415,50 TL olduğu açıklanarak, davacı adına verilen 415,50 TL para cezasının 30 gün içinde ödenmesi ve çalışma yapılan alan için ruhsat alınması gerektiği, aksi halde yasal işlemin başlatılacağı davacıya bildirilmiştir.

Davacı vekili, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

ANKARA 16. SULH CEZA MAHKEMESİ: 30.04.2014 gün ve D.İş:2013/294 sayı ile, itiraza konu cezai bedel kavramının idari para cezası olmadığı, tazmin niteliği taşıyan idari karar niteliğinde bulunduğu, bu nedenle davanın çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 10. İDARE MAHKEMESİ 31.12.2014 gün ve E:2014/1447, K:2014/1838 sayı ile, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun ilgili maddelerine göre hazırlanan Ankara Büyükşehir Belediyesi Alt Yapı Koordinasyon Merkezi Müeyyideler Yönetmeliği uyarınca verilen para cezalarına karşı yapılacak itiraz konusunda görevli yargı yerini belirleyen bir hükme, gerek Yönetmelikte gerekse anılan Kanunlarda yer verilmediği, bu durumda 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, karara davacı vekili tarafından itiraz edilmesi üzerine, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 4. Kurul, 12.11.2015 gün ve E:2015/5385, K:2015/6582 sayılı kararı ile, kararın usul ve hukuka uygun olup bozulmasını gerektiren bir neden bulunmadığından, itiraz isteminin reddine ve kararın onan-masına karar vermiş, davacı vekili tarafından yapılan karar düzeltme talebi, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 4. Kurulun 19.4.2016 gün ve E:2016/1926, K:2016/2179 sayılı kararı ile reddedilmiş, karar bu şekilde kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesinin Hicabi DURSUN'un başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 27.01.2020 tarihli toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının, davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece, 15. maddede belirtilen hükmün aksine, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden gönderildiği görülmekte ise de; Başkanlık yazısıyla, adli yargı kararının kesinleşme durumunu gösteren onaylı bir örneğinin Mahkemesinden istenildiği ve sonuçta usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Aykome Yönetmeliğinin 5. maddesi uyarınca verilen para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

Ankara Büyükşehir Belediyesi Alt Yapı Koordinasyon Merkezi Müeyyideler Yönetmeliğinin "Amaç ve Kapsam" başlığı altında düzenlenen 1. maddesinde, "Bu Yönetmeliğin amacı ve kapsamı; Ankara Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde Alt Yapı Koordinasyon Merkezinin sorumluluğunda olan yerlerde, Alt Yapı Koordinasyon Merkezi Alt Yapı Tesisleri Ruhsat İşlemleri ve Zemin Açımı Uygulama Yönetmeliğinin esaslarına ve ruhsat şartlarına uygun olmayan ruhsatlı çalışmalar ile bildirimsiz ve ruhsatsız kazı çalışmalarını engelleyerek alt ve üstyapıyı korumaktır.", "Dayanak" başlıklı 2. maddesinde, Bu Yönetmelik 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 8. maddesi, 5393 sayılı Belediye Kanununun 14. maddesi, 15. maddesinin b bendi, 18. maddesinin f bendi, 34. maddesinin e bendi, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 97. maddesine dayanılarak hazırlanmıştır." denilmiş;

"Cezalı Zemin Tahrip Ücreti" başlıklı 4. maddesinde, "(1) Ruhsatsız veya ruhsat şartlarına aykırı kazı yapılması halinde, Ankara Büyükşehir Belediye Meclisince her yıl belirlenen zemin tahrip ücretlerinin % 50 fazlası cezalı zemin tahrip ücreti olarak uygulanacaktır.

(2) Ödeme bildiriminden itibaren 30 gün içerisinde ruhsatlı çalışmalar için cezalı bedel, ruhsatsız ve bildirimsiz çalışmalar için cezalı bedel ile alt yapı tesisi açım ruhsatı bedeli ilgilisinden tahsil edilir.", "Ruhsatsız Kazı" başlıklı 5. maddesinde, " (1) AYKOME Şube Müdürlüğü'nce kazı sezonunda ruhsatsız çalışmanın tespiti halinde çalışma yapılan mevcut zeminin yürürlükteki cezai bedeli kadar, Modifiye asfalt olan yerlerde çalışma yapılması halinde ise çalışma yapılan mevcut zeminin yürürlükteki cezai bedelinin 3 (üç) katı kadar cezai bedel tahsil edilir. Ayrıca alt yapı açım tesisi ruhsatlandırılması da yapılır.

(2) AYKOME Şube Müdürlüğü'nce kazı sezonu dışında ruhsatsız çalışmanın tespiti halinde çalışma yapılan mevcut zeminin yürürlükteki cezai bedelinin 2 (iki) katı kadar, Modifiye asfalt olan yerlerde çalışma yapılması halinde ise çalışma yapılan mevcut zeminin yürürlükteki cezai bedelinin 5 (beş) katı kadar cezai bedel tahsil edilir. Ayrıca alt yapı tesisi açım ruhsatlandırılması da yapılır.

(3) Zemin kaplaması yapılırken AYKOME Şube Müdürlüğü'ne bildirim yapılarak ön ruhsatlandırma yapılabilir. Ön ruhsat 15 iş günü içinde asıl ruhsata çevrilir. Aksi takdirde mevcut zemin cinsinden yürürlükteki cezalı bedel uygulanır." hükümleri yer almıştır.

Yönetmeliğin dayanağını oluşturan Yasalardan, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Alt Yapı Hizmetleri" başlıklı 8. maddesinde, "Büyükşehir içindeki alt yapı hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla büyükşehir belediye başkanı ya da görevlendirdiği kişinin başkanlığında, yönetmelikle belirlenecek kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşların temsilcilerinin katılacağı alt yapı koordinasyon merkezi kurulur. Büyükşehir ilçe belediye başkanları kendi belediyesini ilgilendiren konuların görüşülmesinde koordinasyon merkezlerine üye olarak katılırlar. Alt yapı koordinasyon merkezi toplantılarına ayrıca gündemdeki konularla ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının (oda üst kuruluşu bulunan yerlerde üst kuruluşun) temsilcileri de davet edilerek görüşleri alınır.

Alt yapı koordinasyon merkezi, kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlar tarafından büyükşehir içinde yapılacak alt yapı yatırımları için kalkınma planı ve yıllık programlara uygun olarak yapılacak taslak programları birleştirerek kesin program hâline getirir. Bu amaçla, kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlar alt yapı koordinasyon merkezinin isteyeceği coğrafi bilgi sistemleri dâhil her türlü bilgi ve belgeyi vermek zorundadırlar. Kesin programlarda birden fazla kamu kurum ve kuruluşu tarafından aynı anda yapılması gerekenler ortak programa alınır. Ortak programa alınan alt yapı hizmetleri için belediye ve diğer bütün kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerine konulan ödenekler, alt yapı koordinasyon merkezi bünyesinde oluşturulacak alt yapı yatırım hesabına aktarılır.

Ortak programa alınan hizmetler için kamu kurum ve kuruluş bütçelerinde yeterli ödeneğin bulunmadığının bildirilmesi durumunda, büyükşehir belediyesi veya ilgisine göre bağlı kuruluş bütçelerinden bu hizmetler için kaynak ayrılabilir. Kamu kurum ve kuruluşları alt yapı ortak yatırım hizmetleri için harcanan miktarda ödeneği, yeniden değerleme oranını da dikkate alarak ertesi yıl bütçesinde ayırır. Ayrılan bu ödenek belediye veya ilgili bağlı kuruluşunun hesabına aktarılır. Bu bedel ödenmeden ilgili kamu kurum veya kuruluşu, büyükşehir belediyesi sınırlarında yeni bir yatırım yapamaz.

Ortak programa alınmayan yatırımlar için bakanlıklar, ilgili belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşları alt yapı koordinasyon merkezi tarafından belirlenen programa göre harcamalarını kendi bütçelerinden yaparlar.

Koordinasyon merkezleri tarafından alınan ortak yatırım ve toplu taşımayla ilgili kararlar, belediye ve bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilgililer için bağlayıcıdır.

Alt yapı koordinasyon merkezinin çalışma esas ve usulleri ile bu kurullara katılacak kamu kurum ve kuruluş temsilcileri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, çıkarılacak bu yönetmeliğin, alt yapı yatırım hesabının kullanılması ve ödenek tahsisi ve aktarmasına ilişkin kısımları hakkında, Maliye Bakanlığı ve Devlet Plânlama Teşkilâtı Müsteşarlığının görüşünü alır." hükmüne yer verilmiş, diğer dayanak olarak gösterilen 5393 sayılı Belediye Kanununun, "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14. maddesinde, "Belediye mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla; a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları (Bu Kanunun 75 inci maddesinin son fıkrası, belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler tarafından, orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları ile Devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarımı ile tefrişinde uygulanmaz.); sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin

geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır. Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler." denilmiş, 15. maddesinin (b) bendinde "Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek." Belediyenin yetkileri ve imtiyazları arasında, 18. maddesinin (f) bendinde, "Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirlemek. " Belediye meclisinin görev ve yetkileri arasında, 34. maddesinin (e) bendinde, "Kanunlarda öngörülen cezaları vermek." Belediye encümeninin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 97. maddesinde ise, "Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir. Belediye'ye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir." denilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun ilgili maddelerine göre hazırlanan, Ankara Büyükşehir Belediyesi Alt Yapı Koordinasyon Merkezi Müeyyideler Yönetmeliği uyarınca verilecek para cezalarına karşı yapılacak itiraz konusunda görevli yargı yerini belirleyen bir hükme, gerek Yönetmelikte gerekse anılan Kanunlarda yer verilmemiştir.

Kaldı ki, Belediye encümenlerinin Kabahatler Kanunu hükümlerine göre idari para cezası ve idari tedbir kararları verebileceğine dair 1608 sayılı Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanunun 1. maddesinde de; "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir." hükmü yer almıştır.

1.6.2005 tarihinde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yürürlüğe girmesi üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi'nce, sözü edilen Kanun'un diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımlar ile bunlara karşı yapılacak itirazlara ilişkin görev hükümleri üzerindeki etkisinin incelenmesi sonucunda: diğer kanunlarda düzenlenen idari yaptırımın, dayanağı olan yasanın amacı dikkate alınarak; Kabahatler Kanunu'nun 1., 2., 16. ve 19. maddelerinde belirtilen koşulları taşıması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde belirtilen idari yaptırımlardan olması halinde, idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin olanlarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemelerinin genel görevli kılındığına ve bu nedenle doğan görev uyuşmazlıklarında adli yargı yerinin görevli bulunduğuna karar verilmiştir.

Daha sonra, 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde, "(1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiş; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise, "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir " düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer Kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, idari para cezasına ilişkin görevli mahkemeyi belirleyen yasa kuralı 5326 sayılı Kanun ile değiştirilmiş ve yeni düzenleme 19.12.2006 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiş olduğuna göre, görev kuralının geçmişe etkili olacağı yolundaki genel hukuk ilkesi karşısında, verilen idari para cezasına karşı yapılan itirazın görüm ve çözümünde, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun ilgili maddelerine dayanılarak hazırlanan, Ankara Büyükşehir Belediyesi Alt Yapı Koordinasyon Merkezi Müeyyideler Yönetmeliği ve anılan Kanunlarda görevli yargı yeri hususunda hüküm bulunmadığından, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Ankara 16. Sulh Ceza Mahkemesince verilen 30.04.2014 gün ve D.İş:2013/294 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç:Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle,Ankara 16. Sulh Ceza Mahkemesince verilen 30.04.2014 gün ve D.İş:2013/294 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 27.01.2020 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN